

International Virtual Aviation Organisation SLOVAKIA

Manuál rádiotelefonistu

V1.1 (15.5.2009)

Manuál rádiotelefonistu

V1.1 (15.5.2009)

Tento materiál je určený len na účely simulácie! Autori neručia za žiadne škody spôsobené nesprávnym použitím tohto materiálu.

1. Identifikačný znak

Aby bola totožnosť stanice ľahko zistiteľná, musí každá stanica uvádzať svoj identifikačný znak počas vysielania-(meno stanice). Žiadna stanica nesmie vysielat' bez identifikačného znaku. Vysielanie s falošnými identifikačnými znakmi je zakázané

2. Medzinárodné volacie značky, ich tvorba a použitie

Všetky stanice, ktoré majú oprávnenie pre medzinárodnú verejnú korešpondenciu (palubné rádiostanice na lodiach a lietadlách), všetky amatérske stanice a všetky pokusné a ostatné stanice,

ktoré by mohli spôsobovať škodlivé rušenie mimo územia štátu, musia mať pridelené identifikačné znaky vo forme medzinárodných volacích značiek, pridelených z medzinárodnej série volacích značiek pre každú krajinu.

Slovenská republika má pridelenú pre tvorbu medzinárodných volacích značiek sériu písmen **OMA** až **OMZ**, pričom pri tvorbe volacieho znaku musia byť prvé dve písmena vždy OM.

Ďalšia tvorba znakov je závislá od druhu služby:

- **pozemné stanice**: tri písmena plus maximálne tri číslice (s výnimkou 0 a 1 na začiatku z dôvodu zámény s písmenami O a I a tým aj druhu služby)

Príklad: OMC

OMZ42

- **lodné stanice** : štyri písmena a maximálne dve číslice (s výnimkou 0 a 1)

Príklad: OMMT

OMMT23

- **lietadlové stanice**: päť písmen

Príklad: OM – ABC

- **amatérske stanice**: dve písmena (musia byť OM), jedno číslo (kraj/typ služby), jedno, dve alebo tri ďalšie písmena

Príklad: OM6B, OM6BB, OM6BBB

OM6KTT, OM7OSL, OM5TFI

OM0OII, OM0OQV

3. Technika vysielania

Pri spojení musí byť používaná predpísaná frazeológia. Spojenie sa nadväzuje volaním.

Pokiaľ lietadlová stanica vola leteckú stanicu, ktorá sa jej okamžite

neozve, musí lietadlová stanica vyčkať najmenej 10 sekúnd než vykoná ďalšie volanie. Tým sa zabránuje zbytočnému vysielaniu, keď sa letecká stanica pripravuje k odpovedi.

Pokiaľ letecká stanica zachytí súčasne niekoľko volaní, rozhodne ona sama pre poradie spojenia s jednotlivými lietadlovými stanicami.

Pri spojení medzi lietadlovými stanicami riadi dobu spojenia prijímacia lietadlová stanica okrem prípadov, kedy do korešpondencie zasiahne letecká stanica. Ak sa takéto spojenie uskutočňuje na frekvenciách letových prevádzkových služieb musí sa najprv získať povolenie od leteckej stanice. Pre krátku výmenu správ však nie je nutné o toto povolenie žiadať.

Rýchlosť hovoru nesmie prekročiť 100 slov za minútu.

Pri vhodných podmienkach môže byť upustené od fonetického hláskovania z dôvodu urýchlenia rádiovej korešpondencie.

Pokiaľ sa vysielala dlhá správa, musí rádiový operátor včas na chvíľu prerušiť vysielanie aby sa presvedčil, že používaný kmitočet je čistý a aby umožnil prijímajúcej stanici požiadať

o opakovanie ak má problémy s príjmom.

Pri rádiokomunikačnej prevádzke sú základnými pravidlami reči:

- jasná reč
 - rovnomerná rýchlosť reči
 - hovoriť na rovnakej úrovni
 - nepoužívať hrubé výrazy
 - hovoriť čo najstručnejšie, vyvarovať sa opakovaniu
 - začiatocníci si musia dávať pozor na prepínanie mikrotelefónu (najprv prepnúť a až potom začať vysielat', ukončiť hovorenie do mikrofónu a až potom prepnúť na príjem) aby nedošlo k useknutiu reči
- Tieto pravidlá uľahčujú a urýchľujú rádiokomunikačnú prevádzku. Jasnou rečou sa rozumie reč, ktorej slová sú všeobecne zrozumiteľné a nemajú žiaden skrytý význam. Nie je preto dovolené používať dohovorené slová alebo vety, ani rôzne vopred dohodnuté kombinácie a kódy, ktoré sú zrozumiteľné len určitým osobám. So zásadou jasnej reči nie je však v rozpore používanie odborných výrazov ak ide o štandardné výrazy alebo výrazy bežne používané v určitom odvetví (športové letectvo atď...)

4. Postupy pri vysielaní na skúšku

Skúšobné vysielanie obsahuje:

- volaciu značku volanej stanice
- volaciu značku lietadla
- slovo „Skúška rádia“

Odpoveď na skúšobné vysielanie:

- volacia značka lietadla
- volacia značka leteckej stanice, ktorá odpovedá
- informácia týkajúca sa čitateľnosti vysielania z lietadla

Skúšobné vysielanie a odpoveď na volanie musí byť na leteckej stanici zaznamenané.

1. Nečitateľné Unreadable
2. Čiastočne čitateľné Readable now and then
3. Obtiažne čitateľné Readable but with difficulty
4. Čitateľné Readable
5. Dokonale čitateľné Perfectly readable

Skúšobné vysielanie musí byť čo najkratšie. Vysielanie by nemalo trvať dlhšie ako 10 sekúnd.

Naviazanie rádiotelefónneho spojenia:

- pri naviazaní spojenia musia byť vždy úplny volací znak
- stanica, ktorá chce vyslať správu všetkým staniciam, ktoré sú pravdepodobne na príjme, musí zahájiť vysielanie všeobecným volaním „VŠETKÝM STANICIAM“ následovaným volacou značkou volajúcej (vlastnej) stanice
- ak zachytí stanica volanie ale má pochybnosti o tom, kto ju volá, vyšle správu: „STANICA VOLAJÚCA (volacia značka volanej stanice) OPAKUJTE SVOJU VOLACIU ZNAČKU“
- spojenie začína spravidla volaním a odpoveďou. Ak je isté, že volaná stanica volanie zachytí, môže volajúca stanica zahájiť vysielanie správy bez toho aby čakala na odpoveď volanej stanice

- spojenie lietadlo – lietadlo na kanále „Interpilot“ sa uskutočňuje na frekvencii lietadlo – lietadlo buď priamym volaním konkrétnej stanice alebo všeobecným volaním počítajúcim s podmienkami, ktoré sa týkajú využitia tohto kanálu

- ak môže lietadlo sledovať viac ako jednu frekvenciu, musí potom počiatočné volanie obsahovať identifikačnú značku frekvencie lietadlo – lietadlo alebo rozpoznávajúcu značku kanála „Interpilot“

V priebehu korešpondencie je možné volacie značky skrátiť. Pre toto skrátenie je možné použiť dve alternatívy:

a) prvé písmeno alebo číslo a najmenej posledné dve písmena volacej značky (napr.: volacia značka OM DETsa skráti na tvar „OTO EMIL TOMAS“

5. Vyslovovanie čísel

Číslice sa vyslovujú spravidla po dvojiciach, resp. trojiciach alebo popripade každá číslica zvlášť (najmä u anglických číslíc).

0 ZERO (zi a r au), DECIMAL (desiml) Desatinná čiarka

1 ONE (wan). STOP alebo FULL STOP Bodka

2 TWO (tu :) - DASH (daeš) Pomlčka

3 THREE (ri:) - HYPHEN (haif n) Rozdeľovník

4 FOUR (fo:) / FRACTION BAR (fraekš n ba:) BREAK (breik) lomítko

5 FIVE (faiv), COMMA (koma) čiarka

6 SIX (siks) ? QUESTION MARK (kvešćnma:k)otáznik

7 SEVEN (sevn) (LEFT HAND BRACKET (lefthend braekit)Ľavá zátvorka

8 EIGHT (eit)) RIGHT HAND BRACKET(rait hend braekit)

9 Nine (nain) „ INVERTED COMMA(inive:ted koma)úvodzovky

= DOUBLE DASH (dabl daeš) Rovná sa

Príklady:

20 dva nula TWO ZERO

17 jeden sedem ONE SEVEN

881 osem osem jeden EIGHT EIGHT ONE

300 tri sto THREE HUNDRED

22 000 dva dva tisíc TWO TWO THOUSAND

17 900 Jedna sedem tisíc deväť sto ONE SEVEN THOUSAND NINE HUNDRED

32 173 Tri dva jeden sedem tri THREE TWO ONE SEVEN THREE

121,5 Jeden dva jeden čiarka päť ONE TWO ONE DECIMAL

FIVE

6. Postup pri tiesňovej prevádzke

Príklad tiesňovej správy:

**„MAY DAY – MAY DAY – MAY DAY – BRATISLAVA APPROACH – FATRA AIR
2HE - DRUH PORUCHY – POLOHA-ŽIADOST**

Činnosť stanice, ktorej je tiesňová správa adresovaná alebo ktorá ju ako prvá prijala:

Stanica, ktorej je správa lietadla v tiesni adresovaná, ktorej tiesňovú správu potvrdila, musí okamžite potvrdiť príjem tiesňovej správy. Musí prevziať riadenie spojenia. Ak je nutné odovzdať riadenie spojenia inej stanici, musí tak urobiť s patričnou

zodpovednosťou.

Stanica, ktorá riadi tiesňové vysielanie musí zaistiť aby sa všetky potrebné informácie o lietadle v tiesni dostali čo najskôr na príslušné stanovisko letových prevádzkových služieb a k príslušnému prevádzkovateľovi lietadla, alebo jeho zástupcovi.

Odovzdanie informácie príslušnému prevádzkovateľovi lietadla nemá prednosť pred akoukoľvek činnosťou týkajúcou sa bezpečnosti letu v tiesňových podmienkach alebo ktoréhokoľvek iného letu v danom priestore alebo pred činnosťou, ktorá môže ovplyvniť ďalší postup letov, predpokladaných v tomto priestore.

Povinnosťou stanice, ktorá riadi tiesňové vysielanie je podľa potreby upozorniť ostatné stanice, aby na frekvenciu, na ktorej prebieha tiesňové vysielanie nebolo prenášané iné vysielanie.

Činnosť všetkých ostatných staníc pri tiesňovom vysielaní:

Tiesňové vysielanie má absolútnu prednosť pred všetkými ostatnými druhmi vysielania.

Stanica, ktorá vie o tiesňovom vysielaní nesmie vysielat' na frekvencii na ktorej toto vysielanie prebieha okrem týchto prípadov:

- tieseň je zrušená alebo tiesňové vysielanie je zrušené
- tiesňové vysielanie bolo prenesené na iné frekvencie
- stanica riadiaca tiesňové vysielanie to povolila
- vysielanie má za účel poskytnutie pomoci

Každá stanica, ktorá vie o tiesňovom vysielaní a sama nemôže stanici v tiesni poskytnúť pomoc, musí toto vysielanie sledovať až do doby kedy bude zrejmé, že pomoc je poskytovaná.

Uloženie ticha:

Stanica v tiesni alebo stanica, ktorá riadi tiesňové vysielanie má právo uložiť ticho buď všetkým staniciam pohyblivej služby v danom priestore alebo ktorejkoľvek stanici, ktorá tiesňové vysielanie ruší. Podľa okolností adresuje tieto príkazy buď „všetkým staniciam“ alebo iba jednej stanici. V oboch prípadoch použije výraz „ZASTAVTE VYSIELANIE“ a rádiatelefonný signál „MAY DAY“.

Príklad: „**VŠETKÝM STANICIAM – TU – BRATISLAVA APPROACH – ZASTAVTE VYSIELANIE – MAY DAY**“

Ukončenie tiesňového vysielania a zrušenie ticha:

Správu o zrušení stavu tiesne vysielala lietadlo, ak sa už v stave tiesne nenachádza. Po prijatí správy o zrušení tiesne musí stanica, ktorá riadila tiesňové vysielanie zaistiť odovzdanie tejto informácie príslušnému prevádzkovateľovi lietadla alebo jeho zástupcovi.

Tiesňové vysielanie a uloženie ticha musí byť zrušené vyslaním správy obsahujúce frázu „**TIESŇOVE VYSIELANIE UKONČENÉ**“ na frekvencii alebo frekvenciách, ktoré boli pre

tiesňové vysielanie použité.

Túto správu môže vyslať iba stanica riadiaca spojenie, ktorá prijala správu z lietadla, že sa lietadlo nenachádza v tiesni.